

Anglie stopem, 2005

Hynek Hanke

8. července 2005

Francouz pošle přes kanál epsilon a chudák angličan musí hledat delta...
– doc. J. Málek, **Matematická analýza I, 2004**

17.4., Londýn

Sedím na batohu na Victoria Greenline station v takové pasáži. Pavel tu pochází a prohlíží různé občůdky. Tak nás právě někdo vyhnal. Londýn je holt velké město a vše, co k němu patří. Ale poradil nám, že naproti příjezdům autobusů jsou lavičky, tak sedíme tam.

Přijeli jsme dnes do Londýna s velkým zpožděním. Na to, že jsme v Evropské Unii nás na všech hranicích prohlíželi víc než dokonale. Holt nejsme správný evropský autobus, jsme pašerácký autobus, jede s námi jeden Američan! A úředníci mají pravidla a příkazy a nařízení a zákazy a prováděcí předpisy... Vlastně tak dokonale nás neprohledali. Jednoho člověka na německé hranici dlouho otravovali ohledně víza do ČR, protože nebyli ochotni z pasu pochopit, že má v ČR trvalý pobyt. Mě se zase francouzský celník dlouho (francouzsky!) vyptával odkud jsem. Když ho to přestalo bavit, zeptal se lámanou angličtinou. Hlupák, celou dobu držel v ruce můj pas, kde si to mohl přečíst. Nakonec ještě (nyň již perfektní angličtinou) dodal, že jsem ve Francii a tedy mám mluvit francouzsky a „Angličtina není dobrý jazyk!“ Nejlepší byl ale člověk, který francouzské hranice i francouzského celníka prospal a přišlo se na to až když řidič na cestě z celnice rozdával pasy a těch bylo o jeden méně než pasažerů.

Kvůli těmhle patáliím (v Calais nám ujel trajekt a „díky“ naprosto nemožným organizačním schopnostem Francouzů a angličanů nám právě ujížděl druhý) jsme se seznámili s dívkou, co se na sedadle před námi už z Bruselu učila na zítřejší písemku z medicíny. Cestovala ze Švédska na svojí univerzitu do Irsku, kde studuje psychologii. Bála se ale, že kvůli zpoždění nestihne přestup v Londýně. Dal se s námi do řeči jeden z řidičů a moc se omlouval a vysvětloval, že tak poslední rok do Londýna jezdí strašně neradi a že je s trajekty vždy neskutečný zmatek a oni nikdy dopředu nevědí na jaký trajekt a kdy je vlastně naloží. Nakonec to naštěstí nejspíš stihla. Když jsme v Londýně vystupovali, zbývalo jí ještě asi půl hodiny.

Sharon, jak nám prozradila své jméno, nám ještě stihla i poradit, kde jsou turistické informace, a tak jsme se s mapou v ruce mohli vydat na malou procházku

po Londýně. Vyšli jsme směrem k Temži a po chvilce chůze po pobřeží jsme si tu udělali přestávku na oběd v nějakém parčíku. Lepší než lavičky nám přišlo posadit se na trávník. Pořád jsme ale byli trochu nervózní, jestli se to smí a jestli nám někdo nevynadá. Krásně to ilustruje, jak jsme zblblí pitomými českými předpisy. Za chvilku přišel nějaký tatínek s klukem a začali si na trávníku kopat míčem, což nás definitivně utvrdilo v tom, že jsme to opravdu jen my, kdo má utkvělou představu, že po trávě se nemá chodit?!

Zatímco tohle píšu, už sedíme v autobuse do Glasgow. Budeme tam zítra ráno a po krátké dopolední prohlídce plánujeme stopem přejezd do nedalekého Edinburghu (ano Sharon, vyslovuji to e–din–bour) a setkání s naším hostem z HospitalityClubu Calumem Hutchinsonem. Calum se dokonce učí česky, bude legrace!

18.4., Edinburgh

Je večer, sedíme u Caluma doma v Edinburghu. Ráno jsme se trochu prošli po Glasgowě, ale docela přešlo, tak jsme z toho moc neměli. Když jsme se pak snažili stopovat do Edinburghu, stopli jsme nějaké dva lidi, co šli pěšky (bohužel ne do Edinburghu). Snažili se nás přesvědčit, že máme jet Megabusem a že nám nikdo nezastaví, když Megabus je beztak skoro zadarmo. Nakonec nás zlomili a my odjeli autobusem. To je na stopování nejhorší, když za vámi někdo přijde a nabídne vám nějakou snadnější možnost, řeknete si, začnete si vymýšlet různé výmluvy proč to vlastně nestojí za to a pak to vzdáte ... a pak toho litujete.

V Edinburghu ale bylo nádherně. Calum nám vysvětloval, že to tak bývá často, že v Glasgow prší a u nich je hezky. Přeci jen jsou na opačné straně ostrova. Dal nám najíst nějaké své vegetariánské stravy (má alergii na nějaký typ bílkovin či co) a šli jsme se vyšplhat na blízký kopec, ze kterého byl nádherný výhled na město i na moře na druhé straně. Calum nám přitom vyprávěl s Skotským parlamentem a o skotských referendech, které mu nedávno přisoudily nové pravomoci, a vysvětloval nám své nadšení pro samostatný skotský stát nezávislý na Anglii, o veřejných srubech, které jsou v Highlands volně přístupné turistům a o místě nedaleko jezera Loch Ness, odkud pochází.

Edinburgh je velmi zvláštní město. Rozhodně to není placka. Má pravý a levý břeh, přičemž oba jsou přibližně stejně kopcovité a z jednoho na druhý vede několik vysokých mostů. Uprostřed pak teče vlak. *Very strange.*

Tím ale nechci říct, že by to bylo nějaké průmyslové město, to vůbec ne. Edinburgh je nádherné místo se spoustou historických domů a různých kostelů a kosteloidních budov, kde se prodávají třeba lampy nebo koberce!?! Naprosto magické jsou úzké a tajemné uličky v centru a rozlehlé parky se spoustou rozesmátých lidí. A taky je tu spousta studentů. Jestliže v sousedním Glasgow je pět univerzit, tak tady jsou jen čtyři.

Když nás pak Calum opustil a šel domů doležet chřipku, za chvilku jsme se ztratili a přemýšleli, jak se dostaneme zpátky domů. Tak jsme vytáhli mapu a jako mávnutím magického proutku už u nás byla nějaká paní a začala nám v mapě hledat Calumovu adresu. To se nám pak v Británii stalo ještě mockrát.

Nejhezčí ale bylo, když jsme šli v nějakém parku a na jednom z chodníků byl úplně na začátku namalovaný panáček s panáčkou, jak se drží za ruce. To asi aby připomněl procházejícím lidem, že je fajn držet se za ruce a poskytl nějakou záminku nesmělým hochům. To musel být moc chytrý člověk, kdo to tam namaloval. Možná ten samej co o pár ulic dál na zed' nalepil cedulku „Potkávací místo kamarádů”.

My už jsme ale spěchali domů za Calumem. Zatímco vařil večeri, opsal jsem si číslo na Constantinu, jiného člena HospitalityClubu, který nám v Edinburghu nabídl ubytování, a chtěl jí zavolat. Nakonec mě z toho velmi zmateného telefonátu musel Calum vysvobodit, protože on narozdíl ode mně umí anglicky, a domluvit se, že se ještě večer všichni sejdeme v nějaké restauraci.

Constantina je mladá dívka z Atén, která sem přijela studovat herbální medicínu, protože prý je Velká Británie jediná země, kde se tohle dá studovat a kde jí uznají titul. Bavili jsme se také o tom, proč mi ještě před odjezdem po emailu rozmlouvala úmysl po Británii stopovat. Prý ona také ráda stopuje, ale ostatním to raději rozmlouvá, aby do toho nešli s představou, že to je strašně jednoduché a že to je jen neomezená zábava. Až když se k tomu člověk staví s tím, že to není jednoduché, ale přece to stojí za to, tak pak z toho něco má a pak to i začne v určitém smyslu jednoduché být. No myslím, že má pravdu.

19.4., Edinburgh

Ležíme na trávě v Edinburghu v parku pod hradem. Konečně je hezky jasno a svítí sluníčko. Kolem poletuje a posedává spousta holubů a racků. Nějaký pán má strašnou legraci z toho, že po nich hází vlastní peněženkou. Naproti jezdí zahradník na sekačce a zastírhává velmi krátký trávník na ještě kratší trávník. Je prostě takový typický skotský den.

Procházeli jsme se ještě ráno po městě a teď se chystáme zamířit stopem do Lake District. Tam snad žádný levný autobus už nejedí.

Vypravili jsme se pěšky po ulici vedoucí ven z Edinburghu k silnici směrem na Lake District. Asi v polovině jsme si dali krátkou přestávku na nějaké benzínce, kde nás naložil pravý anglický taxikář. Vracel se už domů, nejdřív se omlouval, že jede jen tady po Edinburghu, ale nakonec jsme ho přemluvili, ať nás vyhodí kousek dál u sjezdu z městského okruhu. Bylo to sice kousek, ale zato taxíkem.

Bohužel jsme byli asi na špatné silnici, protože všichni, kdo nám zastavili, jeli jen pár kilometrů (vlastně mil). Nakonec nás svezla téměř na druhý konec silnice A702 vedoucí k dálnici na západním pobřeží nějaká dívka, co kdysi stopovala do Paříže a zpátky. Jmenovala se Joe a vracela se z práce prodavačky v nějakém obchůdku s hudbou. Kvůli nám si zvolila nějakou nesmírně komplikovanou cestu domů, jen aby nás mohla hodit ještě o kousek dál. Protože už bylo pozdě a auta stejně nejedla, rozhodli jsme se jít kousek pěšky a pak si v lese postavit stan. Teda postavit si v lese stan, to tady není nic jednoduchého, protože cokoliv, co není silnice, je soukromý pozemek a je to za plotem a za ostnatým drátem, ale nakonec jsme nějaké místo přeci jen našli.

20.4., Keswick

Jsme v Keswicku a chystáme se odjet do Grassmere na rozcestí s Coast-to-Coast. Zatímco píšu, Pavel stopuje. Ráno jsme vylezli ze spacáků, po silnici vyběhli kopec a zase seběhli, zabalili se a velmi rychle nám zastavil někdo, kdo jel až do Londýna, takže nás vzal někam za Carlisle. Náš první nocleh proběhl úplně v pohodě, jen to ranní vstávání do zimy...

Z Carlisle už nás vzal nějaký malíř a horolezec v pickupu (Pavel musel sedět vzadu mezi štětci). Odbočku na Grassmere přešel, ale radil nám, abychom s ním jeli do Keswicku, že to je moc pěkné městečko. Je.

Šli jsme se podívat k místnímu jezeru, kde jsme se naobědvali a poprvé si vyzkoušeli přelézání plotů za ovce po místních turistických trasách. V informačním středisku jsme se na náš úmysl dojit odtud po Coast-to-Coast k moři vyptávali takového moc legračního pána. Třeba na otázku, jestli jsou trasy dobře značené, nám odpověděl, že naprosto výborně a ztratit se nelze, ale raději bychom si měli koupit tu mapu 1:25 000, a vlastně raději dvě pro porovnání. A pak nás ještě uklidňoval výrokem, že sněžnice bychom už neměli potřebovat. No báječné...

Pavlovi se podařilo stopnout nám nějakého velkého turistu, co přešel kdysi Coast-to-Coast celé a ten nás vzal přímo k začátku trasy. Po cestě nám ukazoval, že jedno z místních jezer slouží jako zásobárna vody pro Manchester a Liverpool. Prý celých sto kilometrů teče v trubkách jen působením gravitace. Jako jediného našeho řidiče ho máme i na fotce, protože v Grassmere poté, co jsme se rozloučili, mi ještě náhodou vešel před objektiv.

To už jsme ale doplnili zásoby a začali stoupat na první kopec. S tím značením to bylo ještě daleko horší, než jsme tušili. Turistické značení v podstatě spočívá v tom, že na začátku ve vesnici je dřevěná cedulka ukazující určitým směrem a když člověk přejde hory a dojde večer do druhé vesnice, tak tam je další. Na začátku to ještě šlo, protože jak jsme pořád museli přelézat různé ploty soukromých pozemků, mohli jsme chodit podle přelézaček pro turisty a nezamčených vrátek, ale dál už to bylo horší. Abych tedy místní Ramblers Association nekřivdil, v horách člověk různě potkává takové naskládané hromady kamenů, ale nepochopili jsme, jestli to je forma místního značení nebo hrobočky padlých turistů. Že jsme tyhle hromádky potkávali i poté, co jsme se bezpečně ztratili, by podporovalo spíš tu druhou teorii.

Ani jsme ještě nedošli moc daleko, když kolem nás proletěla údolím stíhačka a krátce za ní nějaký vojenský nákladní letoun. Nejspíš tu měli celý den nějaké cvičení, protože jsme je slyšeli i potom (ovšem neviděli, protože oni se právě skrývali v těch údolích). Naneštěstí tam prý takhle cvičí často. Vůbec se to tam do té idylky nehodí. Hodně mi to připomínalo takové to schéma některých písniček Pink Floyd: sluníčko – travička – dětička – ptáček – bombardér – sluníčko – travička :(

Jak jsme vystupovali výš a výš, měli jsme nádherný výhled na hory kolem a mýjeli jsme malá horská jezírka, většina z nich zřejmě vzniklá z právě tajícího sněhu, kterého zbytky jsme také nahoře potkávali. Při jedné ze zastávek jsme

se neúspěšně pokusili o dobrý skutek, když jsme nabídli křížaly člověku, který celý život pracuje v jablečném sadě, a už jsme přemýšleli, jak se dostat dolů. Podle kompasu jsme věděli, že jsme celý den šli přibližně správným směrem, ale teď jsme se potřebovali trefit na nějakou cestu, abychom se dole nějak vymotali ze všech těch plotů. Nakonec jsme zvolili směr, ve kterém jsme viděli nějakého člověka (po bližším prozkoumání ovci) a po kamenité strání s mnoha potůčky a nádhernými vodopády lezli někam do údolí. Tam jsme se již podle mapy zorientovali a vyrazili do vesnice, kde jsme se opět měli napojit na Coast-to-Coast.

21.4., Cleator

achjo achjo achjo achjo achjo! [to by se líbilo Petře]

Ráno jsme se vydali přes poslední hřbet k jezeru Emerdale waters. Hned jak jsme vyrazili, vidíme na silnici nádhernou ceduli „stoupaní max. 25%“. Ze silnice jsme se ale v sedle v břidlicovém lomu odpojili a začali stoupat po ještě příkřejší silnici (viz zápisek nahoře), až nakonec byl svah tak strmý, že jsme po každých pár krocích museli dělat přestávky. Na druhou stranu jsme sestupovali kamenitým svahem mezi řekami a po úbočí jsme došli až na cestu k jezeru. Po cestě jsme našli nějaký Youth Hostel a zaradovali se, že si koupíme něco k jídlu, protože jsme už včera ztratili chleba. Bohužel recepce otevírá až v pět a teď bylo něco kolem oběda. Když jsme odcházeli, zavolali na nás nějakí dva lidé z okna, jestli něco nepotřebujeme. Nakonec nám dovolili za nějaký drobný peníz použít kuchyni a uvařit si nudlovou polévku, co jsme měli s sebou. Teď ležíme u jezera Emerdale waters a odpočíváme.

Už docela věřím, že k tomu moři nakonec i dojdeme. Část trasy vedoucí horami jsme již překonali a teď na nás čekají pouze vesničky, hromada anglických trávníků a ještě víc plotů.

Sedíme na lavičce v Cleatorském kriketovém klubu a čekáme na čaj :) Zeptali jsme se totiž na ulici v Cleatoru šéfa místního klubu (což jsme samozřejmě nevěděli) na správnou cestu a na nějaké vhodné místo k přenocování. Řekl nám, že můžeme přespat na jedné straně velkého trávníku a ještě nás tam zavedl. Že prý máme všem říkat, že jsme mluvili s Bernardem. Tak jsme to někomu řekl, postavili stan a za chvíli přišel Bernard, že jestli prý nechceme čaj.

Od jezera jsme předtím ještě šli do vesničky Emerdale Bridge a doufali, že ještě stihneme navštívit místní poštu/obchod, kde dokoupíme zásoby jídla. To jsme ale nestihli, protože paní pošťačka (?) existenci jakéhokoliv obchodu s jídlem poblíž tvrdohlavě popírala. Nakonec nám ale nabídla, že za chvíli jede nakupovat do nějakého supermarketu asi čtyři míle naším směrem a že můžeme jet s ní. A když jsme pak šli od supermarketu a hledali stezku, potkali jsme Bernarda.

Už nám ten čaj nese. Pavel: „Jdou oba dva na nás :)“

22.4., St. Bees

Sedíme na útesech (St. Bees cliffs) u moře. Je nádherně, sluníčko svítí, poletují tu racci. Včera nám Bernard přinesl nejen čaj, ale i nějaké chipsy a čokoládové tyčinky. Chvilku si s námi povídal a ačkoliv se upřímně snažil, nedařilo se mu pochopit, že se chystáme spát venku. Říkal, že se zrovna připravují na nějaký důležitý ligový zápas, který se bude hrát v sobotu. Ráno jsme mu pod dveřmi nechali pohlednici Prahy, na které přejeme, ať se jim daří. Teď se chystáme dojít ještě ten kousek do Včel a stopovat do Manchesteru.

23.4., Manchester

Sedíme v Manchesteru na náměstí Picadelli Gardens a nevěřicně pozorujeme, jak tu děti a mladí lidé dovádějí na fontáně. Ta je taková plochá a z mnoha míst v zemi z ní gejzírem tryská voda – někdy víc a někdy méně. No a ti lidé mezi těmi gejzíry běhají, různě je nohou ucpávají, přeskakují. Měli jsme velkou legraci z jedné japonky, kterou jsme třikrát po sobě viděli, jak přišla k fontáně s igelitovým pytlíkem, nabrala si do něho vodu a s širokým úsměvem za někým přiběhla a vychrstla ji na něj. Když se počtvrté rozeběhla k nám... Teď nějáci dva kluci vzali nějakou dívku a nesou ji k jednomu z gejzírů. Je sobota.

Včera, ještě než jsme došli do St. Bees (včely? svaté???), v jednom místě se dalo z útesů sejít až k moři na oblázkovou pláž. Udělali jsme si tam oběd a smočili nohy v ledové vodě. Naprosto mě fascinovalo, jak byly všechny oblázky barevné – modrá, černá, růžová, oranžová, bílá, různě proužkované...

Ze St. Bees jsme potom odjeli stopem. Bylo to velmi jednoduché a snadno jsme vyřešili i to, že jednomu z aut se po cestě rozbila spojka (docela to smrdělo a rozhodně to neřadilo). Prostě jsme stopovali dál a zastavilo nám první projíždějící auto. Jeho řidič dokonce půjčil našemu předchozímu řidiči telefon, aby si mohl zavolat o pomoc.

Potom po dálnici nás svezl nějaký mladý pár, co jel na dovolenou do Walesu. Paní si s námi pořád povídala, zatímco její muž se tvářil spíš nedůvěřivě. Bylo mi jasné, kdo koho přemluvil, aby nám zastavili. Prý rozhodně máme jet do Walesu raději než do Birminghamu a do Londýna. Proč? Oni vždycky jezdí do Walesu. „Do ciziny?“ „Ne, my jezdíme do Walesu!“ [smích] „Vy byste taky měli jet do Walesu. Wales je bezva.“ Co dělají? Oba pracují na ministerstvu zemědělství. „To je dobrá práce, ne?“ „Ne, naprosto jí nesnášíme.“ [smích] Prý existuje v Británii nějaký zákon, který nařizuje, aby každá kráva na ostrově měla vlastní pas a byla zaevidovaná v centrální databázi krav. No a když se tedy nějaká kráva narodí nebo přestěhuje, ona má za úkol vystavit jí nový pas. „Je to děsně užitečný. [smích]“ Tak pojedeme do Walesu.

Bylo ale už pozdě a z křižovatky, na které nás vyložili, se nám podařilo odjet až ráno s někým, kdo se vracel z práce z noční směny. Okolo deváté jsme pak volali Karlee z HospitalityClubu. Výborně nám popsala cestu a doma nás už vítal její přítel Yohei.

24.4., Liverpool

Ležíme na trávě v parku v Liverpoolu poblíž starých doků. Za námi stojí krémově žlutá stará hlavní budova přístavu a nějaká „Royal Liver Building” s vysokou věží a hodinami. Druhý břeh je docela daleko a je zahalen v takovém oparu, což spolu s tím, že v něm z nízké zástavby ční pár vysokých věží a budov, vypadá to... jako Liverpool!

Než jsme odjeli z Manchesteru, mluvili jsme s Yoheiem mimo jiné o japonštině a říkal nám, že ani on jako Japonec neumí mluvit tou nejvyšší zdvořilostní formou japonštiny a nerozumí jí. S Karlee prý doma mluví anglicky, ale počítač má v japonštině (byla legrace ho používat). K večeři nám ohřáli kuře s rýží, které na nás čekalo od včera, a sami si koupili nějaké jídlo z čínské restaurace a jedli hůlkami. Japonec s Novozéland'ankou, oba bydlí v Anglii a oba si stěžují, že si vybrali tak nesmyslně, že je tam všechno strašně drahé.

25.4., Chester

Snažíme se odjet z Chesteru do Walesu. Vůbec jsme původně neměli Chester po cestě, ale nedokázali jsme se zorientovat v té dálniční spleti okolo Liverpoolu a Manchesteru, tak jsme sem popojeli autobusem a byli jsme (jako obvykle) velmi příjemně překvapeni. Chester je přes tisíc let staré město na hranicích Anglie a Walesu, rozkládající se po obou březích řeky Dee.

V Liverpoolu jsme se včera ze starého přístavu vydali po místech, která jsou nějak spojená s Beatles. Vypravili jsme se do Mathew Street, za slavným Cavern Clubem, ve kterém Beatles začínali a odehráli tu mnoho koncertů. Tento klub již není ten původní, ale jakási replika přesunutá na druhou stranu ulice. Hraje se tu ale dál a a na každé cihle, která tvoří stěnu směrem do ulice je tu vyryté jméno jedné kapely, která tu hrála (Beatles, The Who, Pink Floyd, The Dead, Rolling Stones a spousta dalších). Ve vedlejší ulici jsme pak ještě úplně náhodou našli sochu Eleanor Rigby (Eleanor Rigby takes up the rice / in a church where a wedding has been [...]).

Autobusem jsme se dopravili poblíž místa, kde Beatles vyrůstali a scházeli se. Prošli jsme si Penny Lane (In Penny Lane there is a barber showing photographs / of all the people he's had the pleasure to shave [...] the firemen¹ pushes in from the pouring rain / very strange) a když jsme z ní vycházeli, všimli jsme si nějakého pěkného kostela a tak jsme tam zkusili vejít. Uvítala nás nějaká stará paní s nějakým pánem a hned se nás ptali, odkud jsme. Později nám ta paní vyprávěla o kostele a o tom, že sem chodí spousta turistů, protože když bylo Paulu Mc. Cartneymu asi sedm, zpíval tu v místním sboru. Nechtěl jsem se jí ptát, jestli si to pamatuje, asi se jí na to ptá každý, ale detailně s námi prodiskutovala možnosti naší cesty stopem do Walesu a poradila nám v jakém parku bychom si tu mohli postavit stan. Pak už musela běžet připravovat nedělní večerní bohoslužbu. A turisté jí nevadí – prý je ráda, že k nim z nějakého důvodu chodí do jejich malého kostela kdesi na okraji Liverpoolu spousta různých lidí.

¹he likes to keep his fire engine clean / it's a clean machine

Odtud jsme se vydali ke Calderson parku, ale rychle jsme pochopili, proč nám ta paní v kostele říkala, že tahle mapa je moc moc špatná. Byly na ní jen některé ulice a při bloudění Pavel padl někde v parku, takže Strawberry Fields (Let me take you down / coz I'm going down to Strawberry fields...) jsem už těsně před setměním dobyl sám. Z bývalého dětského domova tu již zbyla jen brána a dva nápisy „Strawberry Fields” vyryté na jejích sloupcích.

Když jsme potom s Pavlem procházeli do druhé části parku, omylem jsme vešli dovnitř nějakého hřiště na nějakou divnou hru, co tam hráli dva starší manželé. Když jsme evidentně trochu bloudili hledající východ, dala se s námi ta paní do řeči a vysvětlila nám, že pointou hry je černými koulemi trefit kouli žlutou, která je uprostřed hřiště. Ale pozor! To hřiště není rovné, ale prostředek je trochu vyvýšen, takže koule se kutálejí všelijak, jen ne rovně. A také nezůstanou na svém místě poblíž žluté koule, ale skutálí se pokaždé zas někam úplně pryč. Aby to nebylo málo, všechny černé koule jsou falešné, takže zatáčejí i na rovině. Prý se to jmenuje „bowls” (koule).

Poradili nám, že tenhle park není na přespání dobrý, ale že nás zavezou do jiného po cestě, kde je víc stromů a je to tam klidnější. To také udělali a protože to bylo na kopci, měli jsme i nádherný výhled na noční Liverpool.

Tyhle poslední odstavce již dopisuji z nějaké hospody ve Walesu, bohužel přesně nevím jméno vesničky. Přivezl nás sem nějaký zedník, co tu bydlí a přes den pracoval v Chesteru. Šlo o opravdu nadšeného Welšana a dlouho mi vysvětloval, že nesmím za žádnou cenu místním lidem říkat Angličané. Ptal jsem se ho na dvojitě nápisy na silnicích, welško-anglické, které jsem viděl všude kolem. Vysvětlil mi, že britská administrativa původně dala jen anglické, ale welšská národní strana prosadila, že vše bude na silnicích a na značkách i welšsky a britské úřady to tam tedy musely doplnit. Pod anglické nápisy přidali i welšské. To ale Welšany neskutečně našťvalo! Welšská národní strana pak na vlastní náklady začala nápisy přemalovávat: nejdřív welšské a pod ně anglické.

26.4., Barmouth, Aberystwith atd.

Snažíme se odjet z téhle vesničky. Fascinují nás zdejší domy – skoro všechny jsou z kamene poslepovaného maltou. Jsou tu kolem pěkné kopce a narozdíl od Lake District, kde byla samá tráva, jsou porostlé lesy. Po cestě jsme také projížděli vesničkou Bala a míjeli Balské jezero, největší v okolí.

Barmouth, opět u moře. Jeli jsme sem s nějakým pánem, co v Liverpoolu řídí autobusy 80 a 88 (jedním z nich jsme jeli do Penny Lane) a teď si sem jeli odpočinout. Vyprávěl nám, že jeho kamarád vlastní v Liverpoolu hospodu a že jednou, když byl u nich, ptal se na ženu toho kamaráda a řekli mu, že je nahoře s Paulem a jeho ženou. Myslěl si, že se jedná o číšníka Paula, tak jen nahoru zahulákal: „Paule, udělej mi kafe.” Když mu pak Paul to kafe přinesl, bylo mu hned jasné, že to není Paul číšník. Přepadl ho prý takový ten zvláštní pocit, když vidíte někoho a on vám připadá strašně povědomý, ale nemůžete přijít na to, kdo to je... No a od té doby může vyprávět historku, jak mu Paul

McCartney, který z toho evidentně měl velkou legraci, uvařil hrnek kávy. Byl tam tehdy prý na návštěvě, protože jeho žena Linda se zajímala o práva zvířat, stejně jako žena majitele té hospody.

28.4., Londýn

Z Barmouthu jsme v úterý odjeli do další vesničky, přešli železniční most přes zátoku (na jedné straně seděl v budce pán a vybíral mýtné) a někdo nás vzal pár kilometrů dál, kde jsme potkali nějakého šachistu, co prý večer pojede na nějaké soustředění do Aberystwith, ale teď jede jen pár mil za mámou. V té další vesničce jsme čekali asi dvě nebo tři hodiny. Nikdo nám nestavěl, protože tam především ani nikdo nejezdil.

Svítilo sluníčko, dětem skončila škola a hrály si v družině venku na hřišti. Doprostřed silnice se vždy čas od času postavila lízátková paní, co v takovém žlutém skafandru s takovým žlutým lízátkem vždycky zastavila všechn provoz – tedy asi tak jedno auto – a nechala děti přejít (šachista nám říkal i její jméno, ale už si ho nepamatuju – prý spolu chodili do školy). Ty děti v té družině, to bylo strašně zvláštní. Ony dělaly pořád organizovaně všechny to samé, ale každé půl hodiny se to měnilo. Chvilku hrály fotbal, pak cvičily, pak hrály vybíjenou, pak zase tenis. Měli jsme tam i pěkný výhled na moře. Byli jsme rádi, že nás ta paní, co nás vezla do Manchesteru přemluvila jet sem do Walesu a stopovat přes tyhle malinké vesničky tady na té silnici po pobřeží, po které skoro nic nejezdí. Byl tu tak nádherný klid – a už brzy jsme se měli dostat do Londýna a moci to srovnat.

Někdo nás vzal zas kousek do další vesničky a po chvilce chůze na vhodné místo jsme zas potkali našeho šachistu, jak jede do Aberystwith. Určitě to byl Bobby Fisher. Nebo alespoň byl úplně stejně paranoidní. Vysvětloval mi svou konspirační teorii, jak Američani zaplatili Bin Ladinovy za 9/11 a vůbec jim to nevadilo, protože Enron nemá ve WTC kanceláře, jen sklad v přízemí...

Ale měl i některé rozumné nápady. Třeba říkal, že nenávidí všechny ty ploty tady v Británii. „Podívej na tu ceduli – Private Fish. Jak si tam může někdo napsat ‚soukromé ryby‘? Vždyť ty ryby, co tam byly, když tam tu ceduli zasadil, tam už dávno nejsou. Teď tam jsou jiné ryby. A jak vůbec můžou říkat, že ta řeka je soukromý pozemek. Vždyť jim tam ta voda teče dovnitř a zase ven. Už tam zase není. To je pokaždé jiná voda. A ryby taky. Nebo třeba odplavou na druhý břeh a tam už to není ‚Private Fish‘. Oni za tu vodu ani za ty ryby přece nemůžou, tak jak je chtějí vlastnit?“

Jak nás tak vezl, vysvětloval nám, jak je Aberystwith báječné město plné studentů, protože je v něm nějaká univerzita. A opravdu nakonec nám tam nějakí dva studenti, které jsme potkali na pláži, poradili, že můžeme přespat u moře na druhé straně – je tam klid, máme to po cestě a tak. Ještě před usnutím jsme tak díky nim shlédli nádherný západ slunce za moře.

Středu jsme strávili stopem do Londýna. Nebylo snadné dostat se z malých zapadlých silniček v západním Walesu, ale jakmile jsme se dostali na dálnici, šlo to již rychle. Někam na okraj Londýna jsme přijeli až kolem osmé a ačkoliv s uby-

továním to vypadalo trochu beznadějně (naš host Buster byl příliš zaměstnán fotbalovým zápasem Liverpool vs. něco jiného), nakonec jsme zavolali Simonovi z Hong Kongu, který tu již dva roky studuje a pracuje. Nakonec si nás někdy okolo desáté večer vyzvedl na jedné ze stanic metra poblíž jeho domu.

Teď sedíme v jedné z katedrál v Londýně. Vnitřek je z cihel a celé to je hodně čisté a nepřezdobené. Klenutý strop je však tak zajímavě nasvícený, že vypadá jako ze dřeva. Občas se tu ozývá dívčí zpěv. Musí tu být někde ještě nějaká kaple, která není veřejnosti přístupná. Na zdi jsme narazili na plaketu Václava Holara, Čecha, který umělecký působil v Anglii, a pod ní několik veršů o tom, že Praha je nádherná, ale umění musí být i jinde, a tak ho Holar rozšéval zde.

Zaujalo mě, že na rozdíl od Čech tu vidím hodně lidí v obleku chodit po ulici, jezdit autobusem nebo metrem. U nás businessmani jezdí zásadně autem, ale tady když potkáte skupinku kravaťáků v metru, tak to není primátor Bém a jeho doprovod dělající jednou ročně divadlo pro lidi, ale třeba normální lidé jdoucí na schůzku. Pravda zůstává, že nevím, jestli je to tím, že tady ty lidi už konečně trochu dostávají rozum nebo tím, že je Londýn auty už definitivně tak zapráskaný, že to prostě jinak nejde. Aut je tu tedy na to rozhodně dost.

Asi jsme viděli Trafalgar square a Tower Bridge a Millenium Bridge a Buckinghamský palác a tak. Hmmm...

Úplně náhodou jsme vešli do nějakého kostelíka a dověděli se, že byl zbořen za druhé světové války a později znovu obnoven jako pomník britským pilotům RAF. Celé přízemí bylo obloženo černým dřevem a až od prvního patra zeď pokračovala zářivě bílou omítkou. Líbilo se mi taky, že tam bylo spoustu místa, protože celý prostředek hlavní lodi byl volný a v lavicích mohli lidé sedět jen po stranách. V kostele bylo také několik knih – takových těch starých obrovských a tlustých, a v nich na každé straně byla ve dvou řadách úhledně srovnána jména všech padlých pilotů.

Jako úplně první jsme však navštívili nějaký kostel poblíž komplexu London Tower a ten nás překvapil mnoha milými věcmi. Jednak v něm někdo zrovna přehrával nějaké skladby na varhany a jednak vzadu měli dvě nebo tři bedny s knihami – takový malý antikvariát. Těšil jsem se, že možná konečně pochopím, proč se Kryštof ve Francii vždy tak scháněl po antikvariátech a trávil v nich mnoho času. A víte, co tam měli? Scénář Kodaně od Frayna²! Původní nekrácenou verzi! Báječné, miluju antikvariáty.

Do katedrály Sv. Pavla jsme se podívat nešli, protože za vstup bychom museli zaplatit nějakou astronomickou částku. Poslední dobou mě taková místa už vyloženě odpuzují. Podle mě jsou už úplně mrtvá. Proč bych tam měl chodit, když tam budu namačkán s ostatními turisty a nebude tam nikdo místní? Takový nějaký zapadlý kostelík, ten je živý – chodí do něj místní lidé a tak nějak slouží původnímu účelu. Ale když by ho zavřeli a ke vchodu dali ceduli se vstupným, tak v tu chvíli už ten kostelík ničemu neslouží. Jen očumování. Je to odumřelé místo místní kultury a života. A není podstatné, že jsou v něm vzácné

²Jestli vás zajímá fyzika, tak se na tuto divadelní hru prostě musíte jet podívat do Prahy do Divadla v Celetné nebo někam jinam! Nebo mi napište.

malby a nádherné oltáře. Jak nádherná je mumie, která perfektně zachovává podobu již dlouho mrtvého člověka?³

³Jelikož mě nenapadlo nic rozumného do úvodu, beru neexistující úvod jako licenci k tomu vynechat i závěr :)